

Vänersborgs kommun

Riktlinjer för kommunal skogshantering

Innehållsförteckning

INLEDNING OCH SYFTE	1
MILJÖCERTIFIERING OCH KLASSNING	2
BAKGRUND.....	2
GRUNDPRINCIPER & RIKTLINJER	2
SKOGEN SKA NYTTJAS EFFEKTIVT OCH ANSVARSFULLT	2
SKOGENS OCH SKOGSMARKENS BETYDELSE FÖR KLIMATET SAMT KLIMATFÖRÄNDRINGAR SKA BEAKTAS.....	2
SKOGENS BIOLOGISKA MÅNGFALD OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER SKA VÄRNAS OCH UTVECKLAS	3
EKONOMISKT ÖVERSKOTT SKA ÅTERGÅ TILL ATT FRÄMJA SKOGENS ALLA VÄRDEN.....	3
HYGGESFRITT SKOGSBRUK SKA EFTERSTRÄVAS.....	3
KULTURMILJÖN SKA BEVARAS OCH STÄRKAS	3
FRILUFTSLIVET I SKOGEN SKA STÄRKAS	4
SKOGEN SKA BIDRA TILL ÖKAD FOLKHÄLSA OCH ETT AKTIVT FÖRENINGSLIV	4
EN TILLGÄNGLIG OCH TRYGG SKOG SKA EFTERSTRÄVAS	4
EN VARIATIONSRIK SKOG SKA EFTERSTRÄVAS	4
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BESÖKSNÄRING OCH TURISM SKA SKAPAS	4
BESÖKARNAS KUNSKAP OM SKOG OCH NATUR SKA STÄRKAS	5
BRA DIALOG SKA EFTERSTRÄVAS MED BERÖRDA PARTER	5
VILTVÅRDSÅTGÄRDER SKA BEAKTAS I SKOGSBRUKET.....	5
OLIKA KATEGORIER SKOG OCH SKÖTSELÅTGÄRDER	5
TÄTORTSNÄRA SKOG	6
REKREATIONSOMRÅDEN	6
PRODUKTIONSSKOG	6
PARKSKOG.....	7
NATURRESERVAT	7
SKOG MED HÖGA NATURVÄRDEN	8
SKOGSOMRÅDEN FÖR SKOLVERKSAMHET	8
SKOGSOMRÅDEN UTPEKADE FÖR EXPLOATERING	8
SKOGSBRUKSPLAN OCH MÅLKLASSNING	8
JAKT OCH VILTVÅRDSÅTGÄRDER	10
KOMMUNJAKT.....	10
KOMMUNJÄGARE	10

Dokumenttyp Riktlinjedokument	Dokumentnamn Riktlinjer för kommunal skogshantering	Antagen 2023-09-21, §113	Antagen av Samhällsbyggnadsnämnden	
Dokumentägare Fastighet och service	Dokumentansvarig Verksamhetschef	Reviderad Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Riktlinjer för kommunens skogar, skogsförvaltning och ambitioner med skogsinnehavet.		Diarienummer SBN 2020/215		
Ämnesområde Skog, natur och kommunalt markinnehav			Intranät ☒	Hemsida ☒
Andra regelverk som omnämns Skogspolicyn Skogsvårdslagen (1979:429) Miljöbalken (1998:808) Plan- och bygglagen (2010:900) Kulturminneslagen (1988:950)				

Inledning och syfte

Detta dokument riktar sig till kommunens förvaltningar, invånare och politiker. Riktlinjerna ska informera dessa om kommunens skogsförvaltning samt vara en vägledning och ett förtydligande till skogspolicyn. Dokumentet kan komma att omprövas vid behov och ska användas som underlag vid förnyelse av skogsbruksplanen.

Syftet med riktlinjerna är att vara ett samlat styrdokument som ska ge vägledning i beslut om hur den kommunägda skogen ska förvaltas inom olika prioriteringsområden för en långsiktigt hållbar förvaltning. Begreppet hållbarhet inkluderar ekologiska, sociala och ekonomiska dimensioner. den ekologiska dimensionen ingår även biologisk mångfald, klimateffekter och kolinlagring. I de ekonomiska värdena ingår förutom skogens virkesvärde, även de värden som förbättrad folkhälsa, bättre levnadsförhållanden och en ökad boendekvalitet som en lättillgänglig och tilltalande tätortsnära natur bidrar till.

Styrande dokument, mål, lagar och krav

Kommunens skogshantering delas upp i tre dokument: *Skogspolicy*, *Riktlinjer för kommunal skogshantering* och *Skogsbruksplanen*. Skogspolicyn är ett övergripande dokument som fastslår grundprinciper för kommunens skog. Riktlinjer för kommunal skogshantering ger en djupare beskrivning av dessa principer och hur olika skogsområdens klassas. Skogsbruksplanen är ett geodatamaterial som inte antas politiskt utan är ett arbetsmaterial för att ajourhålla och planera skogsbruket.

Dessa styrdokument ska vid tillämpning läsas tillsammans med övriga relevanta antagna styrdokument för planering och användande av mark i kommunen som exempelvis översiktsplan, naturvårdsprogram, miljöprogram 2030, grönplan och fastighetsstrategi. Vänersborgs arbete med skog och natur ska bidra till att uppfylla det nationella miljömålet "levande skogar", samt att bidra till att uppfylla de globala utvecklingsmålen, enligt Agenda 2030.

Hur skogsbruket i Sverige ska bedrivas regleras främst i följande lagar: Skogsvårdslagen, Miljöbalken, Plan- och bygglagen och Kulturminneslagen samt följa EU:s art- och habitatdirektiv samt EU:s LULUCF-förordning.

Allemansrätten är grundlagsskyddad och ger alla rätt att vistas i naturen. Men att vistas i naturen med stöd av allemansrätten innebär också skyldigheter som regleras i lag.

För människor som nyttjar naturen är det exempelvis inte tillåtet att:

- Ta kvistar, grenar, näver eller bark från växande träd
- Ta buskar eller träd
- Plocka fridlysta växter eller blommor
- Elda om det finns risk för brand
- Elda på berg eller hållar
- Skräpa ner i naturen
- Köra med motordrivna fordon på barmark i terräng

Miljöcertifiering och klassning

Vänersborgs skogar har en grön skogsbruksplan som är rekreationsanpassad och anpassad efter de värden som finns i skogen. Detta framgår framför allt genom att kommunens skogar är certifierade enligt FSC och PEFC vilket innebär mer långtgående krav än skogsvårdslagen. Detta innebär också en uppföljning genom återkommande revisioner som ska hjälpa till att se brister samt att skogsförvaltningen är uppdaterad på förändringar.

Bakgrund

Vänersborgs skogar har år 2022 en areal på strax över 1500 hektar skogsmark. I huvudsak är skogarna belägna kring Vänersborgs tätort och mindre andel skogsmark ägs kring Vargön, Brålanda, Frändefors, Väne-Ryr och Grunnebo. En stor andel av skogen fyller en viktig funktion för rekreation, exempelvis Dalbobergen.

Skogen är en fri resurs för allmänheten under förutsättningarna för allemansrätten. Att vistas i naturen minskar stressreaktioner. Betydelsen av den närbelägna skogen ökar när nya områden i småorter och tätorter exploateras. Inte minst är den tätortsnära skogen en frizon från den urbana miljön. Skogen är en viktig livsmiljö som rymmer en stor andel av jordens kända djur- och växtarter som lever på land. Skogsekosystemet står för en stor del av primärproduktionen på land och förser samhället med en lång rad ekosystemtjänster som luft- och vattenrening, koldioxidsänkning, kolinlagring, bullerdämpning, temperaturutjämning samt produktion av råvaror såsom virke, grot (grenar och toppar), bär, svamp och viltkött.

Grundprinciper & Riktlinjer

Syftet med riktlinjerna är att bidra till att uppfylla miljömålet “levande skogar”, samt att bidra till de globala målen som har koppling till biologisk mångfald, hälsa och välbefinnande, hållbar produktion och klimat. Syftet är att skogen ska förvaltas hållbart ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv.

Skogen ska nyttjas effektivt och ansvarsfullt

Skogen och skogsmarken ska nyttjas ansvarsfullt och effektivt så att den ger en uthålligt god avkastning. Dagens samhälle har ett stort ansvar att ta hand om kommunens skogar för att skapa bra förutsättningar för kommande generationer att ta del av och nyttja skogen. Därför ska skogen förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt ur såväl ett ekologiskt, socialt som ekonomiskt perspektiv.

Skogens och skogsmarkens betydelse för klimatet samt klimatförändringar ska beaktas

Skogsbruket ska förvaltas i syfte att motverka klimatförändringarna. Kommunens skogar ska till exempel bidra till kolsänka, värmeutjämningar och som buffert vid skyfall. Kommunens förvaltning av skogen ska bidra till en resistens mot klimatförändringar och förvaltas ur ett klimatförändrings perspektiv. Som en del av en klimatanpassad skogsbruksförvaltning ska kommunen jobba med grön infrastruktur och andra klimatåtgärder i syfte att värna om skogens klimatreglerande roll. Förvaltandet ska arbeta för att

återskapa en större variation med en naturligt förekommande skogsmiljö i syfte att skapa en mer motståndskraftig och välmående skog.

Skogens biologiska mångfald och ekosystemtjänster ska värnas och utvecklas

Skogen ska brukas så att skogens växt- och djurarter ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. För att ta vara på, samt utveckla de värdena som finns i skogen är det viktigt att rätt prioritering av naturhänsynen lämnas och att skogsekosystemen i sin helhet beaktas.

En del biotoper gynnas bäst genom att lämnas orörda medan andra måste skötas aktivt. Exempel på aktiva åtgärder är att ta bort barrträd för att gynna lövträd. Man kan även i förnygringsfasen skapa förutsättningar för att naturvärdena kan gynnas på längre sikt.

Den gröna infrastrukturen, med sammanhängande naturområden, är avgörande för växter och djurs framtida fortlevnad. Det är därför viktigt att beakta grönstråk och utveckla naturmiljöerna mellan skogsområden med höga naturvärden för att kunna bevara och stärka dessa på längre sikt.

Skog bidrar till flera ekosystemtjänster, det vill säga produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Exempel på ekosystemtjänster är vattenrening och vattenreglering, pollinering, klimatreglering, virke, bär och svamp samt rekreation. Skogsförvaltningen ska ta hänsyn till ekosystemtjänsterna genom att bevara och stärka dem, men även tillskapa eller återskapa dem.

Ekonomiskt överskott ska återgå till att främja skogens alla värden

Vänersborgs kommunens skogar har inget ekonomiskt vinstmål. De ekonomiska vinster som uppstår ska också återinvesteras i skogen med åtgärder för att stärka och främja skogen och alla de värden som omfattas. Åtgärderna varierar utifrån skogens förutsättning och efterlevt behov för att långsiktigt förbättra skogen, den biologiska mångfalden, rekreationsvärden och återinvestera i skogen för en långsiktig hushållning.

Hyggesfritt skogsbruk ska eftersträvas

Hyggesfritt skogsbruk är kommunens grundnorm för förvaltande och förnygringsåtgärder. Avsteg från detta kan ske då åtgärden skäligen motiveras med hänseende till åtgärdens syfte och platsspecifika förutsättningar.

Områden där förvaltningen finner hyggesavverkning skäligen motiverat är områden för snabb omställning till andra skogstyper, exempelvis omställning av monokulturer eller fel typ av skog för områdets platsspecifika förutsättningar.

Kulturmiljön ska bevaras och stärkas

Vänersborgs kommun ska i skogsbruket visa hänsyn och varsamhet till vår egen historia i form av spår och lämningar efter våra förfäder. Detta gäller både kulturhistoriska lämningar och fornlämningar. Beaktande ska även tas vid misstanke kring eventuella lämningar.

Friluftslivet i skogen ska stärkas

Utrymme för rekreation, grön rehabilitering, friluftsliv, natur- och kulturupplevelser och turism ska upprätthållas och utvecklas.

Möjligheterna till naturupplevelser, friluftsliv och turism ska stärkas, genom att kulturvärden samt skogens estetiska och sociala värden värnas. Dessa områden ska skötas och bevaras för nutida och framtida behov av naturområden för naturupplevelser och utevistelse.

Skogen ska bidra till ökad folkhälsa och ett aktivt föreningsliv

Kommunens skogar ska inbjuda till fritidsaktiviteter, friluftsliv och rekreation. Områden med mycket aktiviteter och föreningsverksamhet ska beaktas i skogsbruket samt utifrån skogens förutsättningar. Områden med väletablerade rekreationsområden ska eftersträvas att hållas tillgängliga och extra fokus ligger på förbättringsåtgärder.

En tillgänglig och trygg skog ska eftersträvas

Kommunen ska sträva efter att tillgänglighetsanpassa skogsområden där detta är lämpligt så att kommunens medborgare väljer att vistas i skogen och upplever den tillgänglig, trygg och variationsrik.

Exempel på åtgärder som kan vidtas för att skapa en känsla av en trygg och tillgänglig skog är tydliga ledmarkeringar, informationstavlor, röja längs stigar och fälla träd som annars riskerar att falla vid stigar och gångstråk.

En variationsrik skog ska eftersträvas

Skogens naturkänsla och spänning med variation ska bevaras och utvecklas. En variationsrik skog uppmuntrar till olika aktiviteter och upplevelser.

För en attraktiv närmiljö i skog och natur för barn i olika åldrar, bör till exempel klätterträd och ris för kojor bevaras samtidigt som framkomlighet och trygghet i dessa miljöer är viktig. I andra kategorier av skog bidrar en balanserad variation med ökad biologisk mångfald och i skogsproduktionen minskas riskerna för skogsskador och står bättre rustad för utmaningar i klimatförändringar.

Förutsättningar för besöksnäring och turism ska skapas

Skogsområde som är av intresse för besöksnäring och turism ska beaktas där naturmiljön tillåter den verksamheten. För dessa områden främjas vandringsleder och besökspunkter. Samarbete ska eftersträvas för att uppnå kvalitativa besöksnäringpunkter i kommunens skogs- och naturområden. Dessa ska även tillgängliggöras för besökare.

Besökarnas kunskap om skog och natur ska stärkas

Inom områden med många besökare och där områdena ansluter till intressepunkter som sevärdheter och kulturmiljöer med historiska eller ekologiska perspektiv ska det långsiktigt strävas efter att informera om dessa intressepunkter. Detsamma gäller kring kunskap om naturen och skogsbruket med de åtgärder som utförs i densamma, till exempel förnygringsåtgärder och återvätning.

Bra dialog ska eftersträvas med berörda parter

Vid planering av skogens skötsel ska en bra dialog med berörda kommuninvånare eftersträvas. Detta ger invånarna möjlighet att få en förståelse för åtgärder som kommunen planerar att genomföra samt möjlighet att vara delaktiga med synpunkter.

Vid skötselåtgärder i nära tätbebyggda områden ska kommunen informera berörda. Det kan exempelvis ske via kommunens hemsida, skyltar på berörda områden och i vissa fall informationsblad till närboende. Vänersborgs kommun har ambitioner att anordna informationsträffar ihop med föreningar och andra intressegrupper. I vissa områden är friluftaktiviteterna många samtidigt som det bedrivs aktivt skogsbruk. I dessa områden är dialogen extra viktig för att delge information, inhämta och beakta synpunkter samt öka förståelsen mellan olika intressen.

Viltvårdsåtgärder ska beaktas i skogsbruket

Viltvårdsåtgärder syftar till att främja möjligheter för balanserade och levnadskraftiga viltstammar. Viltvårdsåtgärder är inget frivilligt initiativ utan är en skyldighet för jakt- rättssinnehavaren och markägaren. Det finns en rad olika viltvårdsåtgärder som kan utföras för att främja och underlätta för viltstammarna. En stor del av dessa åtgärder syftar även till att minska betesskador och annan problematik som stora viltstammar kan medföra.

Exempel på viltvårdsåtgärder är allt mellan att reducera för stora populationer av visst viltslag till att återskapa eller tillskapa viltvatten.

Den allra främsta viltvårdsåtgärden som kan utföras är att bevara, skapa eller förbättra naturliga biotoper. Skogsbruket och jordbruket har den allra största rollen och ansvaret för att viktiga biotoper för viltstammarna finns i landskapet.

Olika kategorier skog och skötselåtgärder

För att göra skog mer rekreationsvänlig, skapa större upplevelsevärden och bättre tillgänglighet, behöver skogsskötseln anpassas efter dess syfte. Anpassningar behöver även göras utifrån naturvärden och produktionsaspekten. Skogarnas sociala- och kulturhistoriska värden samt den biologiska mångfalden har stor betydelse för hur området ska skötas. Ledorden i förvaltningen är att skogen förvaltas hållbart, utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv.

Kommunens skogar har i riktlinjerna delats in under olika rubriker i detta avsnitt. Syftet med kategoriindelningen är att tydliggöra vilka värden som ska beaktas för de olika kategorierna av skog i kommunens markinnehav.

Kommunen förvaltar skogen enligt skogsbruksplanen där varje kategori har olika mål och förvaltas utifrån dess olika syften och intressen. Det är viktigt att kommunen är effektiv och prioriterar rätt åtgärder på rätt ställe för att uppnå ambitionen och målsättningen med skogen.

Skogsbruksplanen, senast framtagen 2016 och dess olika definitioner räcker inte riktigt till för att möta ambitionen och beskriva helheten med hur kommunens skogar ska skötas. Därav har de nya kategorierna skog aktualiserats och presenteras i detta kapitel. En skogsbruksplan uppdateras löpande, men vart 10:e år ska skogsbruksplanen göras om på nytt. Vid ny framtagande av skogsbruksplan ska zonindelningen ersättas med de kategorierna för en tydligare koppling mellan skogsbruksplanens indelningar och skogspolicyn samt detta riktlinjedokument.

Tätortsnära skog

Dessa skogsområden är vanligtvis mindre och ligger nära bebyggelsen, i direkt anslutning till bebyggelse eller i utkanten av tätort. Många människor vistas i eller omkring området dagligen och därför är det viktigt att skapa en tillgänglig, trygg och säker miljö. Åtgärderna som utförs i dessa områden ska utföras varsamt. De mjuka värdena som upplevelse och tillgänglighet överväger virkesvärdena och avverkningen sker hyggesfritt med gallring eller plockhuggning. Ris, grenar och toppar från åtgärder ska forslas bort, med undantag från enstaka rishögar och grövre död ved för bland annat insekter och barns kojbyggen. Barns möjlighet till upplevelse och lek prioriteras i dessa områden. Stigar ska hållas öppna och ljusa för att främja trygghetensperspektivet.

Eftersom träd i tätortsnära områden tillåts att bli gamla kan naturvärdena på enskilda mindre partier eller på enskild trädnivå vara höga. Samtidigt behöver aspekter som säkerheten och tillgänglighet beaktas. Dessa faktorer vägs mot varandra i förvaltningen.

Rekreationsområden

Rekreationsområden är större sammanhängande områden som ligger i utkanten av tätorter eller i områden med friluftsanläggningar. Eftersom många människor rör sig i dessa områden är åtgärder vid stigar och leder viktiga. Dessa områden ska hållas säkra, trygga och tillgängliga. Fokus är att skapa en mer variationsrik skog. Samtidigt finns det en större acceptans för skogsbruk inom dessa områden jämfört med tätortsnära skog.

Rekreationsskogarna ska om möjligt skyltas upp med information om naturvärden, kulturminnen, grillplatser och liknande rekreationsanläggningar.

Produktionsskog

Produktionsskogen är främst avsedd för att producera skogsprodukter för försäljning. Det ekonomiska värdet ska återinvesteras i skog och natur. Det ekonomiska värdet på skogsprodukter i produktionsskogen är högre än de övriga skogliga värdena. Dock ska hänsyn tas till både naturvård och andra värden vid varje åtgärd i skogen men med lägre krav jämfört med andra kategorier av skog men fortsatt hög generell hänsyn.

Hur varje produktionsskog sköts bygger på dess naturliga förutsättningar, det vill säga; mark- och vattenförhållanden, topografi, historik, trädslag, produktionsförmåga med mera. Skogen ska skötas med syfte att ge långsiktigt god avkastning och värdeutveckling samtidigt som minskad klimatpåverkan, biologisk mångfald och ekosystemtjänster ska bibehållas. Skogsvårdslagens och certifieringens krav angående naturvårdshänsyn, återbeskogning med mera gäller.

Produktionsskog ska eftersträvas att förvaltas hyggesfritt. Föryngring sker genom plantering eller naturlig föryngring där det är möjligt. Vilken metod och vilket trädslag avgörs av markens förutsättningar och vad som är mest ekonomiskt lämpligt. Föryngringsåtgärder ska kunna motiveras med hänseende till åtgärdens syfte och plats specifika förutsättningar.

GROT (grenar och toppar) ska endast avlägsnas från avverkningsområden då de positiva effekterna för upplevelse, tillgänglighet och föryngringsåtgärder överväger de negativa effekterna för biologisk mångfald och markskador från skogsmaskiner.

Parkskog

Parkskog är trädbevuxen yta där gräsyta klipps eller slås under träden. Denna skogstyp omfattas inte av skogsbruksplanen då det tillämpas parkskötsel mer än skogsskötsel. För parkskogens skötsel finns separata skötselplaner.

Skötseln är omfattande och återkommer ofta. Träden ses på individnivå och det finns inga mål med ekonomisk avkastning av skogsprodukter. Alla åtgärder som görs i parkskog har till syfte att upplevas som estetiskt tilltalande och dessa mjuka värden är väldigt höga.

Eftersom gamla och grova träd är en bristvara i landskapet är målet glesare ”skog” av grova gamla lövträd. Dessa träd är mycket biologiskt värdefulla. Detta är en viktig aspekt att ta med i bedömningar, dock går säkerheten i dessa miljöer före men provning sker enligt gällande lagstiftning.

I parkskog vistas många människor och därför läggs mycket fokus på hög tillgänglighet, trygghet och säkerhet. När farliga träd, grenar/toppar eller vindfällan tas bort ska de ersättas med lämpligt trädslag. Upptäckta säkerhetsrisker eller skador på mark eller dylikt ska åtgärdas snarast.

Naturresevat

Naturresevat är områden som skyddats för sin värdefulla natur och för att bevara biologisk mångfald, men de kan även skyddas för att säkra ett naturområde för rekreation och friluftsliv.

Naturresevaten omfattas av separata beslut med egna föreskrifter och skötselplan som är överordnade dessa riktlinjer. Skötselplanen beskriver den skötsel som behövs för att kunna uppnå syftet med naturresevatet. Vissa naturvärden gynnas bäst av att lämnas i stort sett orörda andra kräver skötsel i olika grad.

Det finns även andra formellt skyddade naturområden som biotopskyddsområden och Natura 2000 som räknas in i denna kategori

Information på plats och på hemsida är mycket viktig för besökare till dessa skyddade naturområden.

Skog med höga naturvärden

Skogsområden med höga naturvärden ska särskilt beaktas utifrån sina biotoper och artvärden. Som underlag finns inventeringar och naturvårdsprogram. Även skogar inom riksintresse för naturvård och områden med värde för grön infrastruktur ska beaktas. Områdena ska skötas så att deras specifika naturvärden och viktiga strukturer och funktioner bevaras och utvecklas samt så att spridningsmöjligheter mellan naturområden utvecklas och stärks.

Kommunen ska verka för en variation av olika naturtyper och även ta hänsyn till ett landskapsekologiskt perspektiv vid val av skötselinsatser.

Skogsområden för skolverksamhet

Syftet är att dessa områden ska bevaras för nutida och framtida behov av naturområden för förskolor och skolor för kunskapsuppbyggnad och utevistelse. I dessa områden värnas en större variation för barnens möjlighet att uppleva flera delar av skogens alla värden. Skogsåtgärder i områden som nyttjas av skolor ska göras i samråd med barn och personal. Områdena bör ligga i anslutning till skolområdena eller till ett område i nära belägenhet till ordinarie skolverksamheten.

Skogsområden utpekade för exploatering

Skogsområden som pekas ut i översiktsplanering, fördjupad översiktsplan, planprogram, detaljplan och liknande planeringsdokument ska särskild hänsyn tas till det långsiktigt planerade ändamålet för exploateringsområdet. Skogsbruket ska i detta fall ta hänsyn till vilka områden som planeras som natur eller parkområden och skötselåtgärder anpassas efter det tänkta ändamålet i planläggningen.

Om möjlighet finns är det av stor betydelse att förbereda skogen för förändrade biotopförhållanden. I god tid kunna prioritera fördelning av trädslag och likande åtgärder för att stärka skogsområden som sparas i exploateringen.

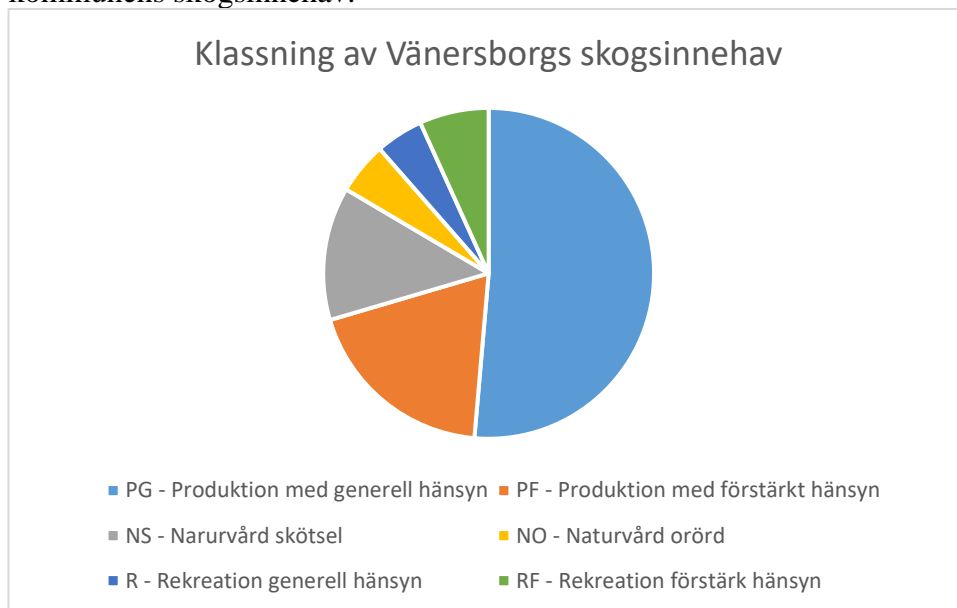
Skogsbruksplan och målklassning

Skogsbruksplan framtagna 2016 har uppdelning zon och målklassning. Framtida skogsbruksplan kommer byggas upp med kategorinivå som övergripande klassning och mer detaljerad målklassning som ser till varje bestånds förutsättningar.

Skogsbruksplanen är det verktyg som detaljstyr, planerar och följer upp arbetet med skogen. Skogsbruksplanen är ett geodatamaterial och inte ett dokument som kommer att antas politiskt för att kunna användas som ett funktionellt verktyg.

Planen är uppdelad i två hierarkier, den mest övergripande som ser till hela naturområden som kallas kategorinivå och den mer detaljerade indelningen som sker ner på beståndsnivå som kallas målklassning. Kategorierna hänvisar till ovanstående kapitel i riktlinjerna var syfte är att ge de övergripande platsspecifika förutsättningarna. Målklassning som är en mer detaljerad indelning som styr målsättningen från hela skogsområden ner till specifika bestånd som styr skötselplaner, förnyrningsåtgärder osv. Fördelningen mellan de olika målklassningarna redogörs i nedan cirkeldiagram för

kommunens skogsinnehav.

Figur 1. Målklassning av Vänersborgs skogar utifrån skogsbruksplanen framtagen 2016 sett till skogsmark utanför detaljplanlagt område.

Av den totala arealen skogsmark i skogsbruksplanen är cirka hälften målklassat som ”Produktionsskog med generell hänsyn”. Nära en fjärdedel är klassat som ”Produktionsskog med förstärkt hänsyn”. Drygt en fjärdedel har målen att vara ”Naturvård – orörd”, ”Naturvård – skötsel” och ”Rekreationshänsyn”.

En skogsbruksplan är en grundlig och detaljrik beskrivning av skogen. Det är också ett levande arbetsverktyg för den dagliga förvaltningen med åtgärder och prognoser.

Vid klassning av områden enligt Skogspolicyn och Riktlinjerna ska beaktande tas till den övergripande naturvårdsplanen samt övriga relevanta styrdokument. Detsamma gäller vid omarbetning samt löpande arbete med skogsbruksplanen.

Skogen ska förvaltas enligt skogsbruksplanen som delas in enligt kategori respektive målklassningsbegreppen. Park eller parkskog definieras här med trädbevuxen yta med klippt gräsyta och omfattas ej av skogsbruksplanen. Dessa ytor har en separat skötselplan som är satt utifrån de värden som finns inom parkytan.

Målklassningen är den detaljerade klassningen som görs i skogsbruksplanen. Här går klassningen ner på beståndsnivå. Målklassningarna delas in i följande klasser:

PG: Produktion

PF: Produktion med förstärkt naturhänsyn

NS: Naturvård med skötselriktning

NO: Naturvård med inriktning orörd

R: Rekreation generell hänsyn

RF: Rekreation med förstärkt naturhänsyn

All skogsareal är indelad i kategorier och målklassningar utifrån skogsbeståndens specifika förutsättningar. I dessa förutsättningar skall extra beaktande tas till kommunens önskemål om att större hänsyn ska tas i tätortsnära skogar och rekreationsområden.

Jakt och viltvårdsåtgärder

Jakträtten följer med äganderätten till marken. Jakträtten gäller enbart på mark utanför detaljplanerade områden. Inom detaljplanerade område är jakträtten upphävd och inom tätbebyggda områden krävs särskilda tillstånd. Inom båda dessa områden krävs särskilda tillstånd för att bedriva skydds jakt och inom detaljplan krävs beviljat skottlossningstillstånd.

Kommunjakt

För delar av kommunens mark utanför detaljplan har jakträtten upplåtits till jägare eller till jaktlag. Syftet med detta är att bedriva en aktiv och etisk jakt samt viltvårdsåtgärder. Att man på 2000-talet bedriver jakt är ett nödvändigt faktum för att minska trafikolyckor, betesskador men också för att beskatta viltstammen för att främja en levnads-kraftig viltstam. Med jakträtten följer också ansvaret att bedriva viltvårdsåtgärder för att förbättra levnadsförmågan för viltstammarna.

Vissa delar av kommunens markinnehav är inte upplåtna till enskilda jaktlag eller privatpersoner. Dessa områden är i stället tänkta att bedriva kommunjakten på. Denna jaktform ska tillgängliggöra jakten för kommunens invånare och särskild hänsyn ska tas till nyblivna jägare.

Kommunjägare

Kommunjägare ska upphandlas eller anställas av kommunen för att bistå med skydds-jakt och rådgivning av viltfrågor. Skyddsjägare gör en stor samhällsinsats genom bland annat trafikeftersök vid viltolyckor eller genom skydds jakt efter beviljade beslut från respektive beslutande instans. Syftet är att avhjälpa skador på fastigheter och egendom men även att förkorta lidandet för viltet om så krävs. I första hand ska övriga åtgärder, exempelvis skrämsemetoder, vidtas för att avhjälpa problematiken då dessa åtgärder är lämpliga. Hög jaktetik och moral ska beaktas inför varje beslut och ska vara vägledande tillsammans med gällande aktuell lagstiftning.